

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2021 toimintaa on edelleen leimannut koronapandemia, joka on työllistänyt varsinkin perusturvan henkilöstöä, mutta jonka vaikutukset ovat näkyneet myös muilla toimialoilla. Alkuvuodesta saatiin kauan odotettu päätös Metsä-Fibren biotuotetehtaan rakentamisesta Kemiin. Huhtikuussa Stora Enso ilmoitti Veitsiluodon tehtaan lakkauttamisesta ja kaupunki käynnisti välittömästi äkillisen rakennemuutoksen toimet yhteistyötahojen kanssa. Tämä yhdessä käyttötalouden rakenteellisen alijäämän on tuonut kaupungille erittäin merkittävän haasteen talouden tasapainon aikaansaamiseksi.

Kaupungin vuosikate vuonna 2021 oli 2,638 M€ (7,01 M€ v. 2020). Tilikauden alijäämä oli -2,426 M€ (yliäämä 1,917 M€ v. 2020). Verotuloissa kunnallisvero ylittyi 0,8 M€:lla, yhteisövero 1,6 M€:lla ja kiinteistövero alittui 1,06 M€:lla. Tulo- ja yhteisöverotulojen suuruutta selittää se, että VM:llä oli kuntien taloutta tukeva lisäverotuloutus, joka päättyy tähän vuoteen. Valtionosuuksia tilitettiin 0,339 M€ arvioitua enemmän. Kaupunkikonsernin konsernitilinpäätöksen tulos oli -2,4 M€ ja tilikauden alijäämä -2,9 M€ (0,4 M€ v. 2020). Konsernilainat lisääntyivät 29,2 M€:lla 190,0 M€:oon (9503 €/asukas). Emokaupungin lainat lisääntyivät 12,9 M€ (120,1 M€, 6008 €/asukas). Emokaupungin taseessa on kumulatiivista alijäämää -15,5 M€, joka vaatii kuntalain mukaan tasapainottamissuunnitelman talouden tasapainottamiseksi.

Kaupungin investoinnit toteutuivat alle korjatun talousarvion ollen bruttona 15,8 M€. Keskeisiä investointikohteita olivat Sahasaarenkadun liikennejärjestelyt 6,9 M€, muut yhdyskuntatekniikan kohteet yhteensä 2,6 M€, Pajarinrannan päiväkotit 4,2 M€ ja rakennusten peruskorjaukset 0,4 M€.

Kemin asukasluku oli vuoden 2021 lopussa ennakkotiedon mukaan 19 991 henkilöä, jossa oli laskua edellisvuodesta 446 henkilöä. Luonnollinen väestönkasvu sekä muuttotase olivat negatiivisia. Koko seutukunnan väkiluku väheni 754 hengellä. Väestökehitys yhdessä merkittävän käyttötalouden rakenteellisen alijäämän ja kattamattoman alijäämän ohella muodostavat merkittävimmät haasteet. Talouden osalta tilanne edellyttää väistämättä merkittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi ja myös rakenteellista reagointia väkiluvun vähentymiseen ja samaan aikaan myös elinvoiman ja sen kehitystoiminnan parantamiseen, jossa keskeisenä osana on äkillisen rakennemuutoksen tuoma tuki uusien toimintojen kehittämiseen. Kemissä oli toimintavuonna työttömänä keskimäärin 1274 henkeä eli 14,7 % työvoimasta. Edelliseen vuoteen verrattuna työttömien määrä laski 211 hengellä ja keskimääräinen työttömyysaste laski 2,2 %-yksikköä. Kaupunki on panostanut voimakkaasti työllisyyden hoitoon organisoimalla työllisyyspalvelut pysyväksi toiminnaksi v. 2015 alusta lukien sekä hankkeistanut erilaisia työllisyydenhoitomalleja ja osallistunut työllisyydenhoidon kuntakokeiluun, minkä vaikuttavuus ei ole kansallisesti saavuttanut sitä tasoa, mitä kokeilulla arvoitiin olevan. Myös elinvoiman edistämistä on vauhditettu aktiivisella elinkeinopolitiikalla.

Tätä kirjoitettaessa kaupungin taloutta tasapainottavat merkittävimmät rakenteelliset toimenpiteet on päätetty ja täytäntöönpanon valmistelu on käynnistynyt. Päätös kaupungin talouden tasapainottamisesta mahdollistaa lisäajan anomisen valtionvarainministeriöstä kaupungin alijäämien kattamiseen suunnitelmavuosien aikana, jotta pääsemme kuntalain edellyttämälle tasolle ja saavutamme talouden tasapainon. Stora Enson tehdasalueen uusiokäyttö on vielä tällä hetkellä avoin, joskin positiivista on se, että teollisuusalueeseen on kohdistunut merkittävää kiinnostusta ja tehdasalueen teollisen käytön potentiaali on tunnistettu laajalti. Kokonaisuutena olemme kaupunkina merkittävässä tienhaarassa kasvussamme kokoiseksemme. Merkittävässä muutoksessa oleva toimintaympäristö tuottaa paineita kehittyä ja sopeutua toimintaympäristön mukana, mutta talouden tasapainottamisen myötä edellytykset vastata ja pysyä toimintaympäristön muutoksessa mukana paranevat merkittävästi. Tulevat lähivuodet ovat haasteellisia ja niihin liittyvät prosessit edellyttävät kaikilta kaupungin toimijoilta yhteistä sitoutumista kaupungin talouden tasapainottamiseksi ja yhdessä siinä myös onnistumme.

Matti Ruotsalainen
Kaupunginjohtaja